

INSTITUT INTERUNIVERSITARI DE FILOLOGIA VALENCIANA

VNIVERSITAT
DE VALÈNCIA

Universitat d'Alacant
Universidad de Alicante

**Màster en Assessorament Lingüístic i Cultura Literària: aplicacions al
context valencià**

**Guia docent de l'assignatura: CURRÍCULUM, PROGRAMACIÓ I
AVALUACIÓ DE LLENGUA I LITERATURA**

Professor: SANDRA MONTSERRAT I BUENDIA

1. Dades inicials d'identificació

Nom de l'assignatura:	<i>Currículum, programació i avaluació de llengua i literatura</i>
Caràcter:	Assignatura obligatòria d'especialitat
Màster:	Màster en Assessorament Lingüístic i Cultura Literària: aplicacions al context valencià
Bloc troncal (primer any) o mòdul d'especialització (segon any):	Mòdul d'especialització: Assessorament lingüístic i cultura literària en l'ensenyament secundari
Institució:	Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana
Professor responsable i institució:	Sandra Montserrat i Buendia. Departament de Filologia Catalana. Universitat d'Alacant. St. Vicent del Raspeig 03690. Alacant. Telf. 966903410. sandra.montserrat@ua.es

2. Introducció a l'assignatura

Nom de l'assignatura:	<i>Currículum, programació i avaluació de llengua i literatura</i>
Caràcter:	Assignatura obligatòria d'especialitat
Bloc:	Mòdul d'especialització: Assessorament lingüístic i cultura literària en l'ensenyament secundari
Professor responsable:	Sandra Montserrat i Buendia

L'assignatura "*Currículum, programació i avaluació de llengua i literatura*" és una assignatura del mòdul d'especialitat "Assessorament lingüístic i cultura literària en l'ensenyament secundari" al qual optaran els estudiants que es dediquen o vulguen dedicar-se professionalment al món de l'ensenyament. Al llarg dels 2 crèdits de què consta l'assignatura, pretenem 1) presentar els factors que configuren el currículum educatiu en relació amb l'ensenyament-aprenentatge de la llengua i la literatura, 2) elaborar programacions didàctiques per l'ensenyament secundari, relacionades, sobretot amb el tractament i avaluació de la llengua oral i 3) conèixer i saber avaluar els materials curriculars relacionats amb l'ensenyament-aprenentatge de la llengua i la literatura.

L'assignatura té un caràcter teoricopràctic i vol donar a conèixer i practicar els conceptes que l'alumne ha adquirit en els cursos anteriors. Per això mateix, partirem del treball realitzat a les matèries del mòdul troncal com ara "Tecnologies de la informació i de la comunicació" o "Recursos documentals i tècniques de comunicació acadèmica", l'objectiu global de les quals és adquirir coneixements i destreses en l'ús de les TIC aplicades a l'ensenyament de la llengua i de la literatura. De la mateixa manera, l'assignatura que oferim es relaciona estretament amb altres matèries d'aquest mòdul d'especialització com ara "Teories gramaticals i ensenyament de llengües", que ofereix a l'alumnat la possibilitat de conèixer els enfocaments metodològics adients per a l'ensenyament-aprenentatge de les llengües i "Metodologia d'ensenyament de llengües en contextos multilingües", que mostra la situació sociolingüística valenciana en relació amb el tractament de la llengua a l'escola i presenta els tipus de programes d'educació bilingüe que es duen a terme en el nostre territori.

En aquesta assignatura pretenem donar a conèixer, d'una banda, el context legal de l'educació secundària al País Valencià, en relació, principalment, amb l'ensenyament-aprenentatge de la llengua i la literatura en valencià. De l'altra, volem oferir a l'alumnat de l'assignatura les eines i estratègies adients per a l'elaboració i avaluació de programacions d'aula de l'especialitat llengua i literatura catalanes adequades als diversos tipus de programes d'educació bilingüe. Finalment, pretenem que els futur professorat es familiaritze amb els materials didàctics concebuts dins del marc de l'espai europeu, en l'horitzó del que estableix el European Language Portfolio, ELP de les llengües d'Europa.

3. Volum de treball

Assignatura: 2 crèdits	
Assistència a classes teòriques	8
Assistència a classes pràctiques	8
Preparació classes teòriques	8
Preparació classes pràctiques	7
Preparació treballs classes teòriques	3
Preparació treballs classes pràctiques	6
Assistència a tutories	6
Assistència a seminaris i activitats	4
TOTAL VOLUM DE TREBALL	50

4. Objectius generals

Assignatura: *Currículum, programació i avaluació de llengua i literatura*

Els objectius d'aquesta assignatura del mòdul d'especialitat: "Assessorament Lingüístic i Cultura Literària en l'Ensenyament Secundari" són:

- Conèixer els aspectes fonamentals de l'ensenyament-aprenentatge de la llengua i la literatura catalanes en l'ensenyament secundari.
- Conèixer els criteris i els instruments de planificació didàctica que permeten l'elaboració de programacions curriculars adequades a l'objectiu d'augmentar la competència comunicativa de l'alumnat.
- Conèixer les principals dificultats d'aprenentatge lingüístic i dissenyar les estratègies didàctiques oportunes per a superar-les, especialment en l'àmbit de la llengua oral.
- Analitzar i elaborar instruments d'avaluació de la competència lingüística adequats a l'alumnat d'ESO, dins el *Marc Europeu Comú de Referència*.
- Analitzar diversos materials curriculars per a l'ensenyament-aprenentatge de llengües, especialment els referits a la llengua oral, dins el *Marc Europeu Comú de Referència*.

5. Continguts

Assignatura: *Currículum, programació i avaluació de llengua i literatura*

Els continguts d'aquesta assignatura són:

- Legislació que regula els ensenyaments aprenentatges de la llengua i la literatura en l'educació secundària.
- Les programacions d'aula.
- El disseny de les unitats didàctiques en l'àrea de llengua i literatura. Objectius, metodologia, activitats i avaluació.
- El tractament de l'oralitat a l'aula: aspectes de planificació i avaluació.
- El tractament de la literatura a l'aula: la formació de bons lectors i lectores
- Els materials curriculars. Pautes per a l'anàlisi i la selecció de materials curriculars: els llibres de textos i les TIC.

6. Destreses

Assignatura: <i>Currículum, programació i avaluació de llengua i literatura</i>
En aquesta assignatura es pretén que l'alumne desenvolupe unes potencialitats bàsiques que li permetran:
<ul style="list-style-type: none"> - Comprendre el marc de l'educació secundària i el context sociolingüístic i cultural de l'estudiant per aplicar els coneixements a la pràctica de l'ensenyament-aprenentatge de la llengua i la literatura en l'ensenyament secundari del valencià. - Analitzar i descriure les habilitats lingüístiques (comprensió i expressió oral i escrita), dins el <i>Marc Europeu Comú de Referència</i>. - Ser capaç de realitzar i avaluar activitats didàctiques adequades en alumnes d'Educació Secundària Obligatòria. - Identificar i valorar els criteris i els instruments d'avaluació de la competència comunicativa en l'alumnat d'Educació Secundària Obligatòria. - Valorar la necessitat de la formació permanent del professorat, sobretot, en relació amb la metodologia i els materials per a l'ensenyament de llengües.

7. Actituds i habilitats socials

Assignatura: <i>Currículum, programació i avaluació de llengua i literatura</i>
Les competències i habilitats socials que cal aconseguir són, entre d'altres exigències:
<ul style="list-style-type: none"> - Habilitat personal per a fomentar l'aprenentatge significatiu i l'avaluació formativa. - Preocupació perquè el professorat es recicle constantment quant als materials i la metodologia didàctica, sobretot en relació amb les noves tecnologies aplicades a l'aprenentatge-ensenyament de la llengua i la literatura catalanes. - Creació de grups de treball que permeten l'intercanvi i avaluació del material didàctic en relació amb el projecte curricular de centre.

8. Temari

Assignatura: <i>Currículum, programació i avaluació de llengua i literatura</i>		
	Tema	Hores presencials
1.	EL SISTEMA EDUCATIU VALENCIÀ <ul style="list-style-type: none"> - El projecte educatiu marc (LODE i LOGSE). Currículum bàsic - El projecte educatiu propi de la Comunitat Valenciana. Currículum prescriptiu de Secundària. - Disposicions legals sobre la llengua a l'ensenyament. - El currículum de l'Educació Secundària Obligatòria: objectius, continguts i criteris d'avaluació. Llengua i literatura 	2
2.	LA PLANIFICACIÓ DIDÀCTICA <ul style="list-style-type: none"> - El concepte de programació didàctica - Objectius i continguts: procediments, conceptes i actituds - Planificació: seqüenciació de l'ensenyament - L'avaluació i l'autoavaluació dins el <i>Marc Europeu Comú de Referència</i> 	2
3.	PROGRAMACIÓ DE L'ÀREA DE LLENGUA: L'ORALITAT A L'ESCOLA <ul style="list-style-type: none"> - Les habilitats lingüístiques dins el <i>Marc Europeu Comú de Referència</i> - Nivells de competència lingüística dins el <i>Marc Europeu Comú</i> 	6

	<i>de Referència</i> <ul style="list-style-type: none">- Ensenyar i aprendre a escoltar, parlar i conversar: planificació i avaluació de la llengua oral- Ensenyar a llegir i a escriure: planificació i avaluació de la llengua escrit	
4.	EL TRACTAMENT DE LA LITERATURA <ul style="list-style-type: none">- El concepte de competència literària- Motivar a llegir: l'alumne/a com a futur lector/a- Les adaptacions per a adolescents de grans obres literàries- Enfocament didàctic de la literatura popular	2
5.	ELS MATERIALS CURRICULARS <ul style="list-style-type: none">- Els llibres de text com a material curricular- Les TIC aplicades a l'ensenyament aprenentatge de llengües- Material per a l'alumnat nouvingut.- Pautes per a l'anàlisi i la selecció de materials curriculars.	4

9. Bibliografia i altres recursos

a) Bibliografia bàsica

Temes 1 i 2.

AADD (2001): *Programació*, monogràfic d'Articles de didàctica de la llengua i la literatura, núm. 25, Barcelona, Graó.

CASSANY, D. & LUNA, M. & SANZ, G. (1993): *Ensenyar llengua*, capítol 5, Graó, Barcelona.

Tema 3

DEPARTAMENT DE CULTURA DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA (2003): *Marc europeu comú de referència per a les llengües: aprendre, ensenyar, avaluar*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, capítol 9 (<http://www6.gencat.net/llengcat/publicacions/marc/index.htm>)

DOLZ, J. & SCHNEUWLY B. (2006): *Per un ensenyament de l'oral. Iniciació als gèneres formals a l'escola*, València-Barcelona, IIFV & Publicacions de l'Abadia de Montserrat, capítol introductori.

Tema 4

COLOMER, Teresa (1998): *La formació del lector literari*. Barcelona, Barcanova.

SERRA, J. i OLLER, C. (ed.) (1999): *Com ensenyar a llegir a l'ESO. La lectura des d'una perspectiva interdisciplinària*, Associació de Mestres Rosa Sensat.

Tema 5

ESTEBAN I CALM, Jordi (2003): *Fem-la petar: recursos per a la conducció de grups de conversa*, Vic: l'Àlber.

MONEGAL, Carme (2003): *156 activitats per a parlar en català*, Vic: l'Àlber.

b) Bibliografia complementària o d'ampliació

Temes 1 i 2

- CARDONA MOLTÓ, M. Cristina & M. Dolores Jiménez Alegre (2001): *Disseny curricular d'aula i adaptació curricular: cap a un model d'intervenció psicopedagògica integrador de les diferències a l'aula*, Col. Joan Fuster. Materials per a la docència en valencià, Universitat d'Alacant.
- DEL CARMEN, LL. M. (1992): *Elaboració del currículum escolar. Del disseny curricular a la programació d'aula*, Barcelona, ICE-UB/Graó.
- PUIGDELLÍVOL, I. (1992): *Programació d'aula i adequació curricular*, Ed. Graó, Barcelona.

Tema 3

- AADD (1997): *L'oral formal*, monogràfic d'Articles de didàctica de la llengua i la literatura, núm. 12, Barcelona, Graó.
- CAMPS, A. (coord.) (1994): *Context i aprenentatge de la llengua escrita*, Barcelona, Barcanova.
- CAMPS, A. (coord.) (2003): *Seqüències didàctiques per aprendre a escriure*, Barcelona, Graó.
- CASSANY, D. (1993): *La cuina de l'escriptura*, Barcelona, Empúries.
- RIBAS I SEIX, Teresa (coord.) (1997): *L'avaluació formativa en l'àrea de llengua*, Barcelona, Graó.
- VILÀ I SANTASUSANA, M. (coord.) (2002): *Didàctica de la llengua oral formal. Continguts d'aprenentatge o seqüències didàctiques*, Barcelona, Graó.

Tema 4

- AADD (1999): *Eines de comprensió de textos. La lectura intensiva a secundària*, Barcelona, Graó.
- CAMPS A. I T. COLOMER (coord.) (1998): *L'ensenyament i l'aprenentatge de la llengua i la literatura en l'educació secundària*, Barcelona, ICE-UB/Horsori.
- FLUIXÀ VIVAS, Josep Antoni (1995): *Jocs i estratègies d'animació a la lectura*. València, Conselleria d'Educació i Ciència.
- LLUCH, Gemma (ed.) (2000): *De la narrativa oral a la literatura per a infants. La invenció d'una tradició literària*, Alzira, Bromera.

Tema 5

- BADIA, D. I M. VILÀ (1984): *Jocs d'expressió oral i escrita*, Vic, Eumo.
- BADIA, Dolores i Montserrat VILÀ (1987): *Jocs d'expressió oral i escrita*, Vic: Eumo.
- BALCELLS, Jordi (ed.) (1999): *Gramàtica de batalla: reforç d'expressió oral i escrita (Llengua i literatura, 1r cicle d'ESO)*, València, Castellnou.
- COMELLES, Salvador (1994): *100 jocs de vocabulari*, Vic: Eumo.

c) Altres fonts

Unitat per a l'educació multilingüe (UEM <<http://www.ua.es/uem>>)
Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya (XTEC <<http://www.xtec.net>>)

10.Coneixements previs

Assignatura: *Currículum, programació i avaluació de llengua i literatura*

- Destreses bàsiques en l'ús de les noves tecnologies (TIC).
- Coneixements generals sobre ensenyament de la llengua i la literatura en secundària.
- Coneixements generals sobre les produccions literàries de diferents períodes històrics.

11. Metodologia

Assignatura: *Currículum, programació i avaluació de llengua i literatura*

Les 8 hores de **classe teòrica** es dedicaran a:

- Discussió en grup dels articles relacionats amb la matèria de cada tema, que ens permetran introduir i discutir els conceptes bàsics associats a l'assignatura

Les 8 hores de **classe pràctica** es dedicaran:

- Anàlisi del capítol 5 d'*Ensenyar llengua* (vg. Bibliografia).
- Resolució de problemes i preparació d'activitats en programacions de llengua oral
- L'estudi i valoració dels materials curriculars que hi ha al mercat (llibres de text o materials informàtics).

Les 8 hores de **preparació de les classes teòriques** es dedicaran a la lectura i preparació de la bibliografia que presentarem en les classes.

Les 7 hores de **preparació de les classes pràctiques** es dedicaran a la preparació d'activitats per a programacions de llengua oral.

Les 3 hores de **preparació dels treballs classes teòriques** es dedicaran a la realització d'un estat de la qüestió o resum de les aportacions sobre un dels aspectes treballats a les classes teòriques.

Les 6 hores de **preparació dels treballs de classes pràctiques** es dedicaran a la preparació de la part pràctica del treball que s'haurà de presentar per a tot el mòdul.

Les 6 hores de **tutoria col·lectiva** es dedicaran a la presentació de la bibliografia que treballarem en les classes teòriques, dels les activitats fetes a classe, els criteris d'avaluació, etc.

Per al **seguiment de les classes** és necessari l'accés a internet, a Aula virtual i a la pàgina de l'assignatura on l'estudiant trobarà els instruments necessaris per al seguiment de les classe. Es penjarà el material, es podran fer consultes puntuals i llançar preguntes per als companys. Per a l'avaluació cal el seguiment de les classes presencialment o virtualment. En cas que hi haja Aula Virtual, l'alumnat haurà de comunicar al professor el tipus de seguiment que realitzarà.

Les 4 hores d'assistència a les activitats complementàries es realitzaran amb l'assistència obligatòria a 1 o 2 activitats organitzades conjuntament amb la resta d'assignatures.

12. Avaluació de l'aprenentatge

Assignatura: *Currículum, programació i avaluació de llengua i literatura*

a) El bloc "Ensenyament de llengües i cultura literària en l'educació secundària" té una activitat transversal que consisteix en un treball individual, entre diferents temes proposats per la direcció del màster, en el qual s'apliquen els coneixements adquirits. Aquest treball, realitzat sota la direcció d'un tutor entre el professorat del bloc, serà requisit indispensable per a superar l'assignatura que imparteix el tutor o la tutora. Aquest treball implicarà el 50% de la nota de cada assignatura cursada.

b) L'assignatura tindrà, a més, una avaluació continuada, que serà equivalent al 50% de la nota i es basarà en:

1. Lectura i activitat sobre el capítol 5 del llibre de D. Cassany *Ensenyar llengua*.
 2. Lectura i activitat sobre el capítol 9 del *Marc europeu comú de referència per a les llengües: aprendre, ensenyar, avaluar*.
 3. Anàlisi de diversos materials curriculars (n'hi haurà tres de diferents per a cada alumne/a)
- Per a aprovar el mòdul cal haver superat almenys un 40% de la qualificació de cadascuna de les parts (treball de bloc i pràctiques de mòdul). Alhora, l'alumnat que reba les classes en la modalitat presencial haurà d'assistir almenys a un 80% de les classes, mentre que el que reba les classes en la modalitat virtual, haurà de comunicar-se regularment amb el professor per al seguiment de les classes i elaborar i lliurar en el termini que s'indique els qüestionaris sobre els temes dels programes.